

12. 2. 2010

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Trest domácího vězení - jeho připomenutí v souvislosti s jeho prvním využitím v praxi

V souvislosti s nedávnou novelou č. 306/2009, kterou byl změněn s účinností od 01.01.2010 zákon č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, byl do českého právního řádu zaveden nový druh trestu, a to trest domácího vězení.

Jak mnozí jistě zaznamenali, proběhla dne 07.01.2010 všemi českými médii zpráva, že v České republice došlo k prvnímu uložení nového trestu domácího vězení. Využijme tedy této skutečnosti a znovu si stručně připomeňme, co vše s sebou tento nový institut zakotvený uvedenou novelou do českého právního řádu přináší.

Novela č. 306/2009 s sebou přinesla do právního řádu České republiky mimo jiné znovu objevení trestu domácího vězení. Tento „staronový“ institut byl totiž již jednou v českém právní řádu zakotven, a to jako součást zákona č. 117 z roku 1852, ř.z., o zločinech, přečinech a přestupcích, účinného až do roku 1950.

Staronový institut trestu domácího vězení je v současném trestním zákoníku koncipován jako přímá alternativa k trestu odnětí svobody, nicméně zákonodárce umožňuje uložit trest domácího vězení i jako samostatný trest. V této souvislosti je třeba doplnit, že v Evropě tento trest nabývá především forem opatření, která nahrazují například zbývající trest odnětí svobody, nebo je tento trest také pojímán jako jedna ze součástí podmínek spojených s podmíněným propuštěním z výkonu trestu.

Z dlouhodobého hlediska je možné zmínit zejména následující zásadní přínosy spojené se znovuzavedením institutu domácího vězení do českého právního řádu, resp. do trestně právní praxe, a to:

- a) ekonomická výhodnost,
- b) řešení problému přeplněností věznic a
- c) zachování pozitivních rodinných a pracovních vazeb a s tím související snadnější integrace vězně po výkonu trestu do společnosti

Dle novelizovaného trestního zákoníku může příslušný soud uložit trest domácího vězení v délce až dvou let pouze za přečin, tedy méně závažnou kategorii trestního činu, mezi které patří dle § 14 trestního zákoníku všechny nedbalostní trestné činy a dále ty úmyslné trestné činy, za něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let, a to při splnění dvou

obligatorních předpokladů:

- a) vzhledem k povaze závažnosti spáchaného přečinu a osobě a poměrům pachatele, lze mít důvodně za to, že postačí uložení tohoto trestu, a to popřípadě i vedle jiného trestu, a
- b) pachatel učiní písemný slib, že se ve stanovené době bude zdržovat v obydlí na určené adrese a při výkonu kontroly poskytne veškerou potřebnou součinnost.

Podstata trestu domácího vězení spočívá v povinnosti odsouzeného zdržovat se v určeném obydlí ve dnech pracovního klidu a pracovního volna po celý den a v ostatních dnech v době od 20.00 hodin do 05.00 hodin, a to pouze za předpokladu, že odsouzenému v tom nebrání důležité důvody, kterými jsou zejména výkon zaměstnání nebo povolání nebo poskytnutí zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení v důsledku jeho onemocnění. Zákonodárce nadto poskytuje soudu možnost upravit podmínky trestu domácího vězení i jinak, ovšem nikoliv přísněji.

Dále je možné, aby soud uložil odsouzenému spolu s trestem domácího vězení přiměřená omezení nebo přiměřené povinnosti uvedené v § 48 odst. 4 trestního zákona. V případě, že by se jednalo o odsouzeného ve věku blízkém věku mladistvých, může soud uložit vedle přiměřených omezení a přiměřených povinností také některá výchovná opatření uvedená v zákoně o soudnictví ve věcech mládeže.

Nový institut trestu domácího vězení s sebou přináší samozřejmě i změnu procesně právní, tedy novelizaci trestního řádu.

Nová úprava ponechává na předsedovi senátu příslušného soudu, aby stanovil počátek výkonu a místo výkonu trestu domácího vězení, ovšem samozřejmě za předpokladu určitých omezení, jako je ponechání odsouzenému přiměřené doby na obstarání svých záležitostí, stanovení místa výkonu trestu domácího vězení v místech, kde má odsouzený trvalý pobyt nebo kde se odsouzený zdržuje, a to s přihlédnutím k jeho osobním a rodinným poměrům.

Nová úprava také blíže vymezuje způsob provádění kontroly výkonu trestu domácího vězení, při které v současnosti hrají klíčovou roli úředníci Probační a mediační služby. Do budoucna se však počítá se zavedením elektronického monitoringu odsouzených ve spolupráci s Probační a mediační službou.

Probační a mediační služba, která se významně v souvislosti se zavedením institutu trestu domácího vězení angažuje, se nezabývá pouhým provedením kontroly výkonu trestu ze strany odsouzeného, nýbrž má nepostradatelnou roli již v počáteční fázi, kdy příslušný soud rozhoduje o trestu.

Tato součinnost Probační a mediační služby v počáteční fázi spojené s rozhodováním příslušného soudu o uložení trestu a jeho formě je spjata zejména se zamezením rizika spojeného s případným neefektivním nadužíváním tohoto druhu trestu, neboť uvedený trest domácího vězení není vhodný a efektivní u všech kategorií potenciálních pachatelů. V neposlední řadě se Probační a mediační služba snaží odsouzeného po výkonu trestu opět úspěšně začlenit do společnosti. Uvedené činnosti realizované Probační a mediační službou s sebou samozřejmě přinášejí nejen materiální, ale i personální nutnost posílení Probační a mediační služby, neboť jen tak je možné zajistit úspěšné spuštění a provoz nového institutu, kterým domácí vězení v českém právním řádu bezpochyby je.

Jak se tento staronový trest osvědčí v současné praxi, ukáže až čas, nicméně je možné, že již zkušenosti spojené s tímto jeho prvním uložením, nám mnohé napoví o jeho efektivnosti a účelnosti pro celou naši společnost.

JUDr. Kamil Šebesta, MBA,
advokát

Mgr. Pavel Drábek,
advokátní koncipient

[KŠD ŠŤOVÍČEK](#)

advokátní kancelář, v.o.s.

CITY TOWER
Hvězdova 1716/2b
140 78 Praha 4

tel: +420 221 412 611
fax: +420 222 254 030

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)

- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)